

Арт-крок, ці куды крочыць беларускі жывапіс...

Ястраб Ф.А. Арт-крок, ці куды крочыць беларускі жывапіс... / Ф.А. Ястраб// «Мастацтва». — 2003. — №3.

Адмова ад былой сістэмы каштоўнасцяў — працэс балючы, аднак неабходны для таго, каб авалодаць новымі каштоўнасцямі.

Вазарэлі. «Жоўты маніфест»

У лістападзе адбылася падзея, якая не магла быць незаўважанай у мастацкім жыцці сталіцы. Я маю на ўвазе мастацкі праект «Арт-крок-2002» — выстаўку сучаснага беларускага мастацтва. Звяртаю ўвагу на такую важную акалічнасць, як месца правядзення выстаўкі. Адбылася яна ў новай, па сутнасці яшчэ невядомай нашым мастакам і шырокай публіцы мастацкай галерэі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры. Спецыяльна спраектаваны пад мастацкія выстаўкі чатыры ўтульныя залы, сучасная аддзелка паміж імі, прадуманае асвятленне ў залах

— усё гэта дазваляе спадзявацца, што галерэя (а яна месціцца ў Палацы Рэспублікі) мае ўсе шансы стаць адным з лідэраў галерэйнага руху.

Натуральна, адкрыццё ўніверсітэцкай галерэі не з'яўляецца нечым новым ці надзвычайным. Гэта даволі распаўсюджаная ў свеце практыка. Кожны больш ці менш значны заходні ўніверсітэт мае

сваю мастацкую галерэю ці плануе яе адкрыццё. Таму БДУ культуры як універсітэт цалкам гуманітарнага напрамку не можа быць выключэннем. Гэта не толькі даніна еўрапейскай універсітэцкай традыцыі, але і неабходнасць, звязаная з сучасным развіццём культуры і адукацыі. Універсітэцкая галерэя дае выдатныя магчымасці для практыкі студэнтаў (музейная справа, менеджмент, сусветная мастацкая культура, народныя рамёствы і іншае).

Але вернемся да непасрэдных задач галерэі. Першай і фундаментальнай задачай яе з'яўляецца выяўленне і падтрымка таленавітай творчай моладзі: ад аглядаў і абарон дыпломных работ да арганізацыі конкурсаў, арт-фестываляў, маладзёжных выставак. Яскравы прыклад — праект «Майстры і вучні», у якім удзельнічалі выкладчыкі і студэнты васьмі мастацкіх навучальных устаноў рэспублікі. Удзел у такім праекце разам са сваімі выкладчыкамі для любога студэнта, мяркую, — вялікі гонар, аднак гэта і безумоўная адказнасць. Сумесная выстаўка твораў студэнтаў беларускіх і бельгійскіх

Н. Рачкоўская.
3 серыі «У пошуках раўнавагі. Адзінокая фігура ў інтэр'еры»
Палатно, алея, 120х15

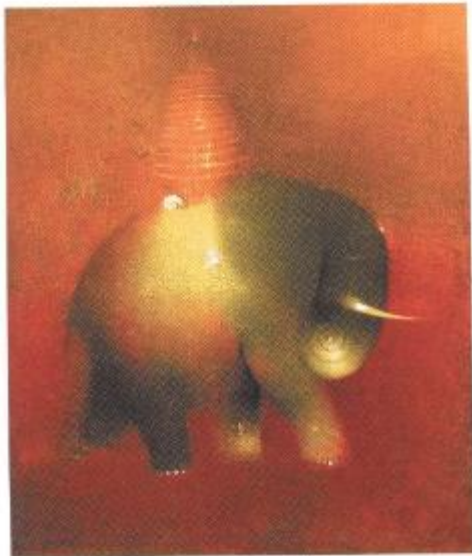
х мастацкіх ВНУ, якая адбудзецца ў ліпені 2003 года, дасць выдатную магчымасць маладым мастакам займець добрыя кантакты паміж сабой.

РЕПОЗИТОРИЙ

Арт-крок 2007

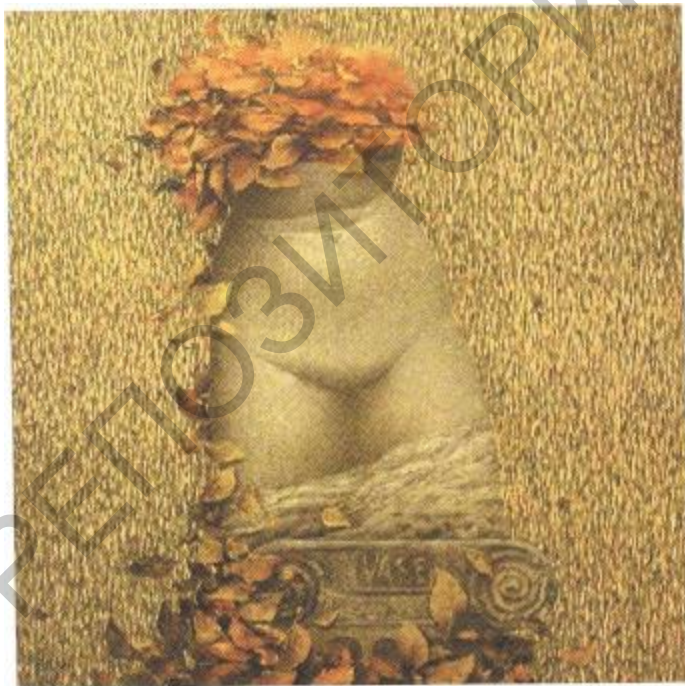
РЕПОЗИТОРИЙ БГУ

У. Ганчарук. «Ход сланом».
Палатно, алей. 80x95

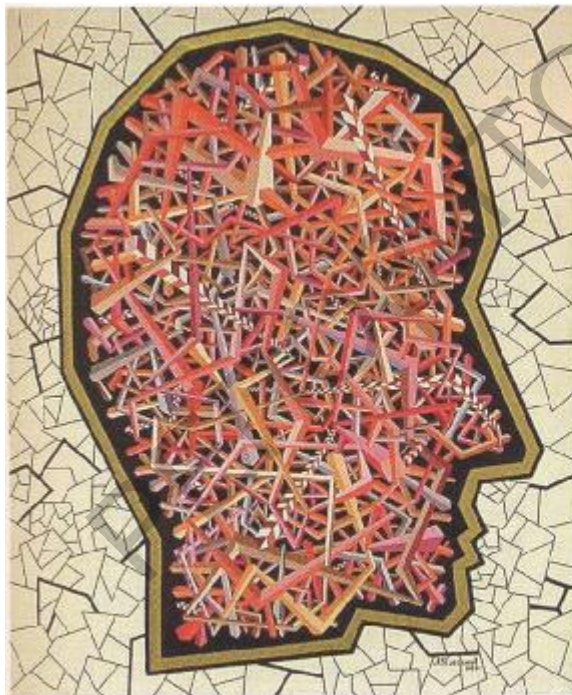
Р. Іваноу. «Палёт у снє».
Палатно, алей. 65x80

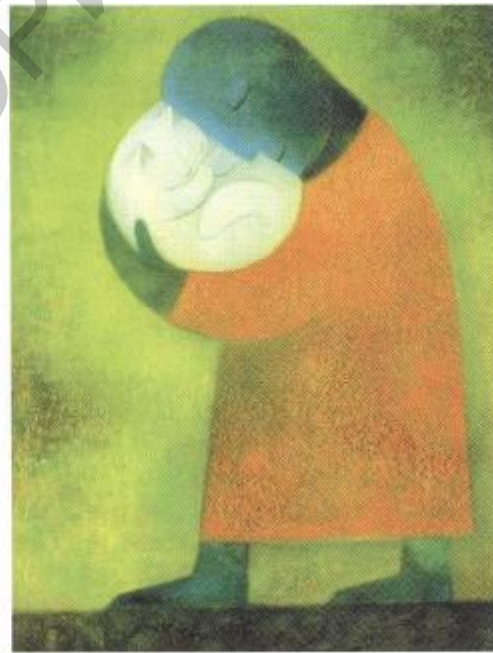
А. Сіцько. З серыі «Восеньская калекцыя». Ваза.
Палатно, алей. 65x65

С. Малішэўскі, «Табун».
Палатно, алей. 50х90

А. Плясанаў, «Чырвоная галава».
Палатно, алей. 90х75

Н. Іванова, «Адпачынак».
Палатно, алей. 80х80

А. Бур'як. «Меланхолия»,
Палатно, алей. 140x86

Запланаваны галерэяй выстаўкі і майстар-класы для студэнтаў вядомых бельгійскіх твораў: фотамастачкі Ліве Сінаве і жываліца і графіка Канстанціна Стэфановіча, а таксама выстаўка шведскай графікі. Такім чынам, адна з задач галерэі — знаёмства з некаторымі тэндэнцыямі сучаснага еўрапейскага мастацтва не толькі мастацкай грамадскасці, але і шырокай публіцы — таксама набыла даволі канкрэтныя і рэальныя абрысы.

Арганізатарамі праекта «Арт-крок- 2002» выступілі Міжнародная гільдыя жывапісцаў і Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры. Аўтарамі праект задумваўся як «арт-крок да ўжынёй у год». Удзельнікі праекта прадставілі па 1-2 работы, выкананыя за апошні год. Па сутнасці трэба было атрымаць адказ на пытанне: што новага з'явілася за гэты час у беларускім мастацтве? Такія выстаўкі-агляды даюць магчымасць не толькі ўбачыць новыя творы, але і выявіць некаторыя новыя тэндэнцыі ў развіцці мастацтва, зразумела, калі яны з'явіліся. «Арт-крок-2002» не прэтэндаваў на шырокую палітру беларускага мастацтва

а. Па-за межамі яго засталіся новыя напрамкі і віды мастацтва (фота, відэа-арт, перформанс, інсталяцыя, аб'ект і іншыя). Асноўная ўвага надавалася традыцыйным відам: жывапісу, акварэлі, скульптуры, кераміцы. Выставілі свае работы больш за пяцьдзсят аўтараў. Кераміка была прадстаўлена студэнтам і БДУ культуры, астатняе — прафесійнымі мастакамі, большасць з якіх ужо даўно і добра вядомы мастацкаму асяроддзю і шырокам колу тых, хто цікавіцца мастацтвам. Гэта Георгій Паплаўскі, Уладзімір Тоўсцік, Георгій Скрыпнічэнка, Алесь Ксяндзоў, Сяргей Рымашэўскі, Уладзімір Кожух і многія іншыя.

Звяртала на сябе ўвагу добра арганізаваная выставачная прастора, прадуманая і даволі арганічная экспазіцыя твораў. Гэта адзначылі многія мастакі і шматлікія наведвальнікі. Хоць нейкіх сур'ёзных адкрыццяў у межах выстаўкі не адбылося, усё ж яна многім па-сапраўднаму зацікавіла. Чаго каштуе толькі адзін запіс у традыцыйнай кнізе водгукаў: «Увогуле я не люблю мастацтва, але гэта выстаўка мяне настолькі «зачапіла», што я вырашыў хадзіць на выстаўкі заўсёды, калі толькі даведаюся пра іх».

Без сумнення, можна казаць пра высокі прафесійны ўзровень выстаўкі.

Скульптура была прадстаўлена работамі Уладзіміра Слабодчыкава. Сучасная пластыка яго твораў сведчыць пра някепскае засваенне каштоўнасцей еўрапейскіх школ, а ў зніслаяметафарычнасць

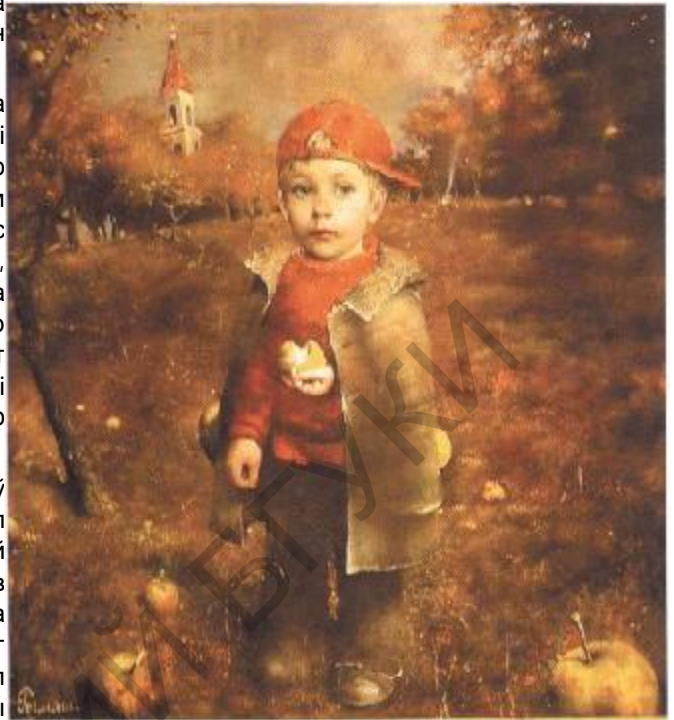
вобразаў выяўляе ў мастаку адвечнага летуценніка — рысу, бадай, вызначальную ў беларускім менталітэце.

Сярод акварэляў запомнілася работа Дзмітрыя Сурыновіча «Танец з шаблямі». Выкананая ў дынамічнай экспрэсіўнай форме, яна захапляе аголеным пачуццём вечнай зменлівасці і руху. Работы Вячаслава Паўлаўца, наадварот, статычныя, з адвечнымі сюжэтамі (зямля, неба, стажкі, дрэвы...), напоўнены ўнутранай гармоніяй і спакоем. Свае акварэлі на выстаўцы прадставілі і іншыя мастакі: Уладзімір Рынкевіч, Міхась Міронаў, Віктар Афанасьеў і Наталля Паплаўская.

Найбольш шырока на выстаўцы былі прадстаўлены жывапіс. Як ужо адзначалася, сапраўдных мастацкіх «правакацый» не адбылося. Праўда, невялікая «правакацыйная» гульня з глядачом адчувалася ў карцінах Алеся Сушы «Першы снег» і Георгія Скрыпнічанкі «Менск. Археалагічныя з’явы», праз даволі непрыкрыты фізіялагізм, які, безумоўна, з боку мастацтва апраўданы. Сур’ёзнага глядача гэтым, натуральна, не здзівіш і ўжо, дакладна, не шакіруеш. Бо яго культурная памяць «абцяжарана» зратычнасцю антычнага мастацтва, сексуальнымі сцэнамі старажытных кітайскіх мініячур, аголенай эротыкай жывапісу Шыле, фрэйдаўскімі комплексамі жывапісца Балтуса.

Іншая справа, што беларускі глядач занадта прывучаны да «правільнага, прыстойнага» беларускага мастацтва, а многія творы «Арт-крока-2002» вызначаліся раскаванасцю і непасрэднасцю мастацкага рашэння. Працы вядомага ў краіне кінамайстра Аляксандра Верашчагіна — гэта той выпадак, калі «падручныя», нікому не патрэбныя матэрыялы (старая мешкавіна, шчарбатая дошка) ажываюць пад рукой майстра. Незвычайнай для нашага глядача стала тэхніка карціны «Чорная кошка ў чорным пакоі» Аляксандра Забаўчыка. Яўным кантрастам да «Чорнай кошкі...» глядзеўся «Арлекін-жанглёр» Алеся Ксяндзова, выкананы з характэрнай для аўтара лёгкасцю і артыстызмам.

Побач у зале знаходзіліся работы Фёдора Ястраба і Дзмітрыя Маслія з іх насычанай, амаль арнаментальнай пластыкай; яркае, з адметнай стылізацыяй «Царскае паляванне

С. Рымашэўскі. «Антонавыя яблыкі».
Папярэ, аляў. 70x70

» Уладзіміра Ганчарука; гучная экспрэсія колеравых кантрастаў і падкрэслена абагульненыя формы ў рабоце Васіля Касцючэнкі «Вячэрні вобраз»; «кучаравыя» рытмы карціны «Двое» Уладзіміра Кожуха; графічная дакладнасць і выверанасць «Калыханкі» Генадзя Драздова; свабоднае колеравыяўленне Зоі
Л у ц э в і ч .

Ф. Ястраб. «Лета».
Палатно, алей. 60х65

Не пакідалі раўнадушнымі фігуратыўныя палотны Уладзіміра Ісачанкі «Восеньскія сны» і Сяргея Рымашэўскага «Чаша». Калі ў першай рабоце напрошваецца пэўны аналогіі з «перасоўніцтвам», адчуваецца рука рысавальшчыка, дык у другой пры выдатным маляўніцтве ўсё ж перамагае жывапіс. Карціна Сяргея Рымашэўскага аб'ядноўвае высокае майстэрства і метафарычнасць, неадназначнасць быццам бы простага сюжэта.

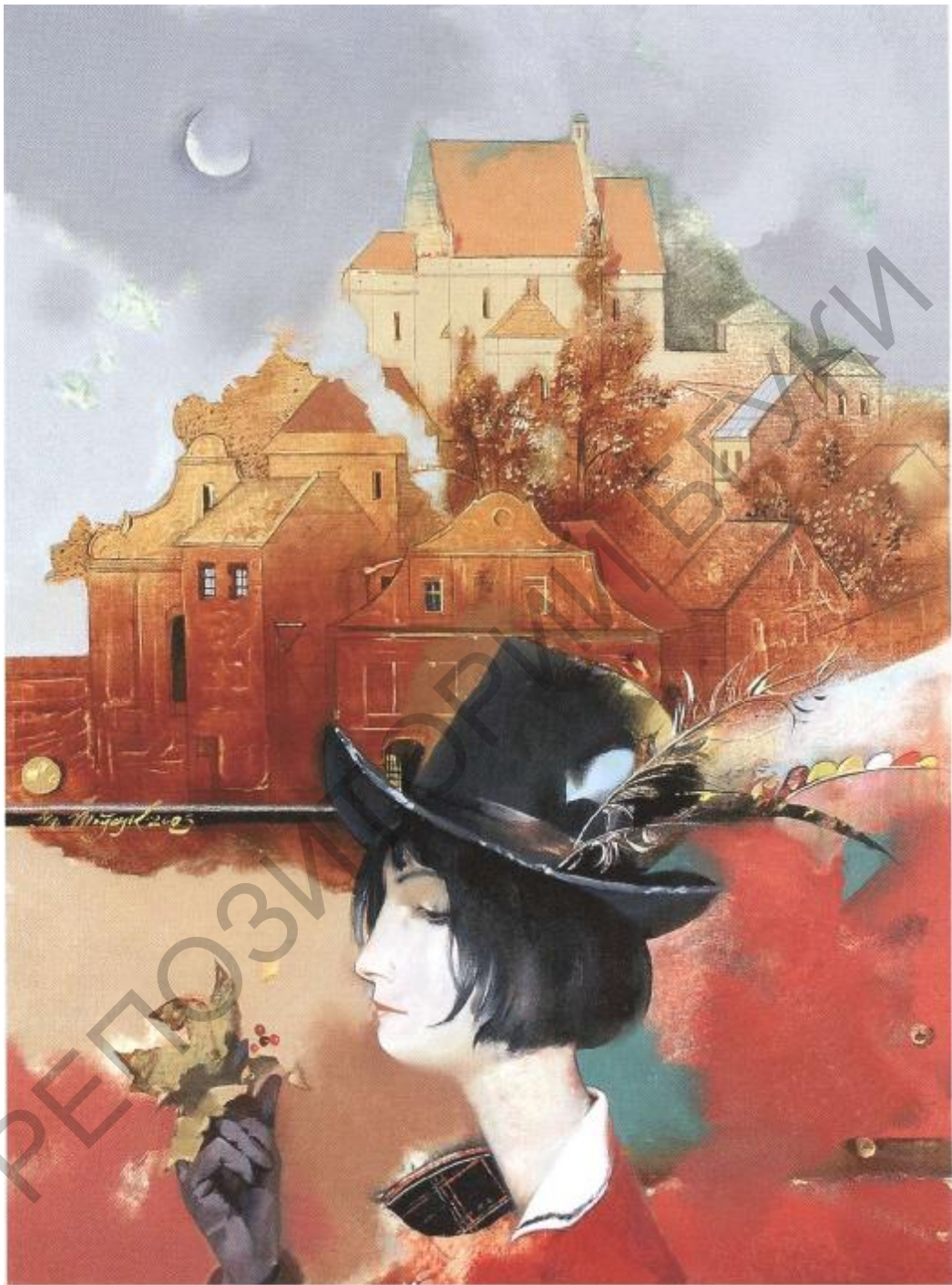
Імпрэсіяністычныя палотны Міколы і Марыі Ісаёнак, «ювелірныя» краявіды Аляксандра Грышкевіча, экзатычныя нацюрморты вадымага майстра Георгія Паплаўскага, вытанчаная тэхніка Алены Шлегель арганічна дапаўняюць экспазіцыю, надаючы ёй калейдаскапічны характар.

Выклікалі цікавасць публікі «Сярэбраны шэпт» Уладзіміра Тоўсціка і работы маладога мастака Андрэя Бур'яка «Апошні дзень лета» і «Чорнае сонца». «Сярэбраны шэпт» прапановуе ўсю палітру характэрных прыёмаў і асаблівасцяў творчасці Тоўсціка: падкрэсленую графічнасць асобных фрагментаў, пры-

нцып камбінаванай прасторы, адметнасць маляўніцтва, цягу да тэхнічных эфектаў, што, безумоўна, выдае руку вопытнага майстра. У Андрэя Бур'яка, наадварот, падкрэсленая сціпласць выяўленчых сродкаў дае магчымасць засяродзіць увагу на ўнутраным стане яго герояў з іх характэрнай адчужанасцю, замкнёнасцю на саміх сабе, сваіх перажываннях і прыхаваных эмоцыях.

Мы незваротна адышлі ўжо ад таго часу, пра які маскоўскі мастацтвазнавец М. Шышкіна пісала: «...Большасці спецыялістаў здаецца, што мастакі там (у Беларусі — Ф.Я.) пішучы выключна партызан для выставак і пейзажы «для душы» (часопіс «Дэкаратыўнае мастацтва». 1990 г.)». Але ці ўвайшло наша беларускае мастацтва адметнай часткай у кантэкст сучаснага еўрапейскага (я не кажу ўжо пра сусветнае мастацтва)? Лёгка прачытаецца тэндэнцыя ў беларускім жывапісе апошніх гадоў — цяга да эстэтызацыі формы, завяршанасці, «зробленасці», своеасаблівай дэманстрацыі «школы», жаданне бліснуць майстэрствам. Сёння мастацкая каштоўнасць твора страціла абавязковую сувязь з унікальным і працаёмкім выкананнем, але паранейшаму залежыць ад здольнасці мастака бачыць акаляючае асяроддзе па-свойму і адкрываць у ім новае, невядомае іншым. А гэта, згледзіцеся, здольнасць вельмі рэдкая.

Задумацца над гэтым нам трэба ўсім, бо толькі ад творчых высілкаў асобных мастакоў будзе залежаць, якім ён стане — наступны «А р т - к р о к».

У. Тоўсцік. «Восень у Казімежы»
Палатно, алей. 80x80